

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 997. Cujus consensus requiratur ad creationem novorum monasteriorum, qualiter & ex qua causa is præstandus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

me accuratius tractantem in foro benef. p. 1. qn. 157. n. 4.

Quæst. 996. Cujus consensus necessarius ad erectionem novæ Ecclesiæ?

1. Resp. præter enumeratas condiciones necessarius est ad erectionem novæ Ecclesiæ consensus primò Papæ, dum ædificanda est Ecclesia in loco exempto à jurisdictione Ordinarii, ita ut nemo eam ibi extruere possit sine licentia vel privilegio sedis Apostolicæ, c. *authoritate*, §. *prohibemus. de privil. in 6.* Azor. p. 2. L. 9. c. 3. q. 4. In locis verò non exemptis seu jurisdictioni Episcopi subiectis, ut ædificetur Ecclesia, etiam cum dismembratione veteris parochialis requiritur & sufficit consensus Episcopi diocæsani idque, etiam si persona ædificans sit exempta à jurisdictione Episcopi. c. *authoritate*. Barbof. *jur. Ecclesiast. L. 2. n. 15.* Pirh. *h. r. n. 1.* Azor. *l. c. juxta cit. Can. nemo.* & *Novell. 67. c. 1.* In eo verò num sufficiat hunc consensum esse tacitum, in eo consistens, quòd is sciverit, extrui Ecclesiam, & non impediverit aut contradixerit, dum sine incommodo potuisset, an requiratur necessariò expressus, non conveniunt AA. prius ob favorem piæ intentionis tenent Barbof. *jur. Ecclesiast. L. 2. c. 2. n. 17.* Azor. *l. c. q. 6.* Pirh. *h. r. n. 7.* Wiestn. *n. 3.* Engels *h. r. n. 4.* posterius tanquam utrique juri & rationi conformius docent Reiffenst. *h. r. n. 7.* & alii cum Abbate idem dicentes de ratificatione, idque probant ex eo, quòd, etiam Adversariis fatentibus, de jure requiratur ut Episcopus primùm lapidem ponat & ibi crucem defigat per se vel per alium de ejus consensu, quæ necessariò supponunt consensum expressum & per consensum tacitum aut subsequenter rati habitationem suppleri non possunt, ut patet. Quòd si tamen privatus quis vellet construere Ecclesiam assignata sufficiente dote, & Episcopus sine justa causa consentire nollet, & ea, quæ sui sunt muneris per se vel alium præstare renueret, poterit recurri ad ejus superiorem nempe metropolitanum, ut vel is ipsemet consensum præstet, vel auctoritate sua Episcopum ad consentiendum compellat. Azor. *l. c. q. 9.* Barb. *l. c. n. 2.* Platelius *pr. Episc. p. 1. c. 2. a. 4.* Pirh. *h. r. n. 2.* Wiestn. *n. 3.* Arg. *c. nullus de jurep.* multoque minùs, ut Barb. *l. c.* testans sic à Rota decisum, poterit Episcopus sine rationabili causa se opponere Ecclesiæ jam constructæ & dotatæ dilatationi per adjecta ad illius exornationem nova ædificia; cum id cedat in divini cultus augmentum, cessentque ferè in tali ampliatione rationes, ob quas quandoque ædificatio novæ Ecclesiæ impediri potest.

2. Secundo præter consensum Episcopi requiritur quoque non tantum consilium sed & consensus Capituli Cathedralis ad extruccionem novæ parochialis intra fines antiquæ parochiæ Arg. *c. pastoralis. in fine. de donation.* Host. *ad c. 3. b. i. n. 2.* Fagn. *ibid. n. 10.* Pirh. *h. r. n. 10.* Wiestn. *n. 8.* Reiffenst. *n. 19.* ex ea ratione quòd talis extruccio, utpote continens divisionem seu dismembrationem aliquam antiquæ parochiæ, ejusdem jurium ac reddituum diminutionem, sit species alienationis rerum Ecclesiasticarum, quam facere nequit Episcopus sine consensu Capituli sui juxta *cit. c. pastoralis. c. tua. c. cum nos. de his, quæ sunt à prelat. sine consi.* Verùm hæc se ita habent, dum procedit Episcopus jure suo ordinario, nimirum dum ædificatur nova Ecclesia intra limites veteris non exemptæ, seu non subiectæ regularibus exemptis; non verò si ædificetur intra limites parochiæ exemptæ,

in quo casu necesse habet procedere jure delegato, seu tanquam sedis Apostolicæ delegatus, prout ei conceditur à Concil. Trid. *sess. 21. c. 4.* tunc enim non requiritur dictus consensus, aut etiam concilium; cum ut talis, seu ut taliter procedens non habeat conjunctionem seu communicationem cum Capitulo suo. Fagn. *l. c. n. 53. & 54.* Socin. *in c. 8. de excessib. Præl.* Pirh. *l. c.* Wiestn. *h. r. n. 10.* Arg. *L. 1. §. 1. ff. de eo, cui mandata.*

3. Tertio consensus patroni veteris Ecclesiæ, saltem si nova Ecclesia parochialis dotanda sit de redditibus dotatæ ab eo Ecclesiæ matricis; cum ejus tunc intersit; quia reddituum parte in novam translata, beneficium matrici Ecclesiæ ab ipso factum minùs redditur æstimabile, & minùs grati futuri sint præsentandi illam, quamvis, dum necessitas postulat ædificationem novæ, ad hanc eo invito, & non obstante hoc ejus præjudicio, procedi possit, Arg. *c. ad audientiam.* permittentis tunc ædificationem etiam invito rectori Ecclesiæ matricis, etsi eà illi magis præjudicetur quàm Patrono Ecclesiæ. Ita fere Wiestn. *n. 16.* de cætero consensum patronorum minime requirendum aut curandum absolute pronunciat Lotter. *Loc. mox citand.*

4. Quarto requiri quoque ad constitutionem novæ cum dismembratione antiquæ Parochialis consensum Rectoris ejusdem propter grave præjudicium, quod etiam illi ex eo creatur, docent C. de *Luc. de paroch. d. 35. n. 6.* Lotter. *de reb. benef. L. 1. q. 28. n. 6. & seq.* secus, ac iis requiritur in unione Ecclesiæ. ut Idem *n. 7.* citatis Imol. & Anchar. qui etiam *ibidem* §. *n. 14. & 15.* censet pro validitate dismembrationis sufficere hunc consensum supervenientem, ac sic alienationem ex nunc præstiti consensu. Item etiam scripto non sit exceptus, secus, ac requiritur in decreto superioris alienationem necessariò præcedente. Item *n. 18. & seq.* tradit, Rectorem, cujus consensus requiritur, non esse Vicarium, cui solum curæ exercitium commissum; sed penes quem residet cura habitualis, & ubi est Capitulum, non sufficere consensum singulorum de Capitulo, sed consensum præbitum capitulariter. Tide me *in for. benef. p. 1. q. 157. n. 4.* reliqua quæ spectant ad Ecclesiarum parochialium constitutionem, dismembrationem & alia vide apud me *in for. benef. p. 1. à n. 144. ad q. 173.*

Quæst. 997. Cujus consensus requiratur ad constructionem novorum monasteriorum, & qualiter, & ex qua causa illa præstandus?

1. Resp. primò: ante omnia requiri consensum Principis territorialis contra Barbofam *jur. Eccles. L. 2. c. 2. n. 2. & 3.* Lezan. *V. monasteria. n. 29.* Donatum & alios probabilius tenet Reiffenst. *h. r. n. 30.* cum Marchant. *in notabil. resol. var. cas.* & aliis ex ea ratione, quòd in erectione novorum monasteriorum semper interveniant quædam temporalia & politica. v. g. de fundo, de mediis, quibus se velint sustentare novi religiosi; an non monasterium novum vergat in gravamen seu præjudicium Principis vel subditorum ejus, adeoque in his judicandi, concedendi aut negandi consensum, potestatem habet Princeps, uti id ipsum confirmatur praxi & consuetudine universali, estque hinc consensus ad vitanda multa inconvenientia priùs obtinendus à Principe & exhibendus Episcopo, antequam is ædificare volentes audiat. Reiffenst. *l. c. n. 49.*

2. Resp.

2. Resp. secundò: tamen jure antiquo communi ante concilium Trid. requirebatur consensus summi Pontificis ad erigenda nova monasteria mendicantium, ut constat ex *c. unic. de excess. Pralat. in 6. & c. unic. h. t. in 6.* uti & adhuc hodie specialis consensus Pontificis requiritur, ad quæcunque monasteria, etiam non mendicantium, pro Italia & adjacentibus ei insulis juxta novissimam constitutionem Innoc. X. pro hisce locis editam anno 1652. quæ incipit: *Instaurande.* ad erigenda tamen monasteria non mendicantium nullibi etiam in jure antiquo reperitur necessarius consensus Pontificis. Quidquid in contrarium, ut ait Reiffent. *h. t. n. 36.* dicant Riccius, Zerola, Donatus, &c. quin & hodie ad ædificanda monasteria etiam mendicantium extra dicta loca sufficit & requiritur solus consensus Episcopi. Donatus *de adif. novis monast. Tom. 1. tr. 1. q. 13.* Farinac. *Tom. 2. p. 2. decis. 745.* Passerin. *in c. unic. de excess. Pralat. in 6. n. 11.* Fagn. *in c. non amplius de inst. n. 66.* Sorb. *F. edificare in annot. & alii,* quos citat Reiffent. *n. 38.* dicens communem contra Barb. *de off. & potest. Episc. Alleg. 26. n. 4.* hoc nixus fundamento, quòd Concil. Trid. *sess. 25. de regular. c. 2.* requirendo solum consensum Episcopi ad erigenda monasteria tacite revocet constitutionem *c. unic. de excess. Pralat. in 6.* Vi cujus non nisi de consensu Pontificis poterant ædificari monasteria mendicantium. Confirmat id ipsum variis & inter cætera ex eo, quòd si juxta cit. Bullam Innoc. X. necessarius est ad quævis monasteria ædificanda pro Italia & insulis adjacentibus consensus Pontificis rectè sequatur, eum pro nullo monasterio extra dicta extruendo esse necessarium, pro cujus ulteriore confirmatione citat verbotenus decisionem Rotæ adductam à Farmacio *l. c.*

3. Resp. tertio: potest verò Episcopus diocesanus (cujus licentia seu consensus ad extruenda monasteria inter suam Diocesim necessarius est, ut habet unanimis, & constat ex *Can. quidem monachi & Can. monachis caus. 18. q. 2.* uti & ex *Trid. sess. 24. c. 3. de regular. & Novella 67. c. sancimus.*) hunc suum consensum præstare inconsulto capitulo suo, ut probat Reiffent. *n. 40.* ex eo, quòd nec Concil. Trid. nec alia decreta, ullâ factâ mentione capituli requirant hunc consensum, sicque habeat praxis & consuetudo recepta, nō forte capitulum habens interessè. Quia v. g. vi capitulationis cum Episcopo haberet hanc potestatem contradicendi, contradiceret ex rationabili causa. De cætero ut Episcopus licite ac valide præstet suum consensum requiruntur sequentia. primò, ut prius alios religiosos in loco, ubi novum monasterium extruendum intenditur, uti & in vicinia per quatuor millia passuum habitantes aliosque interessè habentes citer per plura specialia decreta vel per unum ad valvas Ecclesiæ loci, ubi ædificandum, eisque intimet intentionem & petitionem ædificare volentium, simulque designando spatium, quo gravamina proponere & probare valeant. Ita Reiffent. *h. t. n. 32.* sic quoque citandos & audiendos parochos locorum cum Barb. *de off. & potest. Episc. alleg. 26. n. 5.* Donet. *l. c. q. 15.* Nav. *l. c. Concl. 1.* tanquam probabilius & juri conformius contra Passerin. *inc. cum ex eo. de excess. Pralat. in 6.* tenet Reiffent. *n. 33.* ex ea ratione, quòd non minus de eorum interessè agatur, dum contingere posset, ut ex novi monasterii ædificatione eorum oblationes aliquæ parochialia ita imminerentur, ut congruam sustentationem amplius non haberent. Quod si verò

religiosi alii, parochus vel incolæ ædificationi novi monasterii contradicerent sine rationabili causa vel gravamina seu præjudicia gravia & oppositiones quas faciunt probare non possunt (de quo casu intelligendæ sunt Bullæ Clem. VIII, Greg. XV. Urban. VIII, quas recitat Reiff. *post n. 29.* dum requirunt consensum aliorum religiosorum & interessè habentium: aut ea debite refutantur, valet consensus Episcopi, Donat. *l. c. n. 51.* Passerin. *l. c. q. 27.* Nav. *in pr. novi jur. Pontif. Concl. 2.* Reiffent. *n. 41.* quin & illum præstare tenetur in hoc casu, ut ex Bulla Pii V. *est mendicantium. qua in Bullar. est 41.* hujus Pontificis Marchant. Unde etiam in eadem *§. 23.* mandat Idem Pontifex, ut causa contra erectionem motæ manifestentur ædificare volentibus pro eorum defensione & refutatione. Sed neque requiritur ad concedendam licentiam illam, ut contentur & audiantur regulares aliive interessè habentes, ubi Episcopo certò constat, nullum per hoc illis creari præjudicium. v. g. dum constat regulares noviter introducendos saltem 12. commode sine aliorum præjudicio sustentari posse, notant Passerin. Nav. *LL. cit. & Franchis p. 1. n. 4. 19.* apud Reiffent. *n. 42.* Porro gravamina interessè habentium, ut impedire possint dictum consensum Episcopi, debent esse gravia, quale foret, si ob novi monasterii erectionem præexistentes religiosi in numero duodenario amplius sustentari non possent. Passerin. *inc. unic. de excess. Pralat. in 6. n. 56.* Reiffent. *h. t. n. 43.* tale è contra ordinariè non esse, asserunt iidem, dum alii religiosi in loco illo aut vicinia existentes ob illam extruentionem non amplius haberent tantum accursum ad suas Ecclesias, aut minores acciperent elemosynas unde cogantur diminuere aliquantum numerum suorum religiosorum, præsertim, si religio de novo inducenda esset ex illis, quæ studiosius prædicationibus, doctrinis, confessionum exceptionibus fideles ad vitiorum fugam inducere laborando salutem animarum impensius zelant & promouent, eò quòd tunc cultus divinus & favor spiritalis populi prævalere debeat uberiori sustentationi, & majori numero ibi præexistentium aliorum Religiosorum, non ita excitatorum in promovendo cultu divino & salute animarum. Quamvis tamen censeretur esse grave præjudicium, ut iidem, si elemosynæ prudenter timerentur ita diminuendæ, ut præexistentes ibi religiosi nequidem duodecim amplius congrue sustentari possent; vel etiam si ideo ibidem ex longa possessione ultra duodecim præexistentium numerus notabiliter etsi non infra numerum duodenarium, diminui deberet, præsertim, si in illis præexistentibus conventibus haberetur novitiatus aut studium; eò quòd tunc æquitas & justitia non admitteret cum tanto detrimento antiquorum, lucrum de novo introducendorum religiosorum. Quæ omnia ab Episcopo priusquam consensum det, diligenter expendenda. Qui etiam, ubi religiosi in loco vel vicinia præexistentes aliique interessè habentes à sententia & consensu illius præstito legitime appellarunt ad sedem Apostolicam, à die appellationis interposita, totum negotium suspensum reliquere debet, usque dum desuper sententia à curia Romana feratur, ita ut etiam interea de novo ædificare volentes abstinere debeant à convehendis materialibus, uti & à capienda possessione loci, in quo ædificare intendunt Reiffent. *h. t. n. 35.* cum communi, juxta quod constat ex claro textu Bullæ Gregor. XV. quæ incipit: *cum aliis & est in Bullar. 31.* hujus Pontificis.

4. Resp.

4. Resp. denique, causa, citra quam Episcopus novi monasterii ædificandi potestatem facere nequit, debet esse gravis, qualis esse potest moralis necessitas populi, aut magna ejus utilitas ex frequentatione Sacramentorum aliisque mediis spiritualibus ex nova illa religionum inductione certò oritura; si enim tantum intendatur novorum religionum multiplicatio aut major commoditas, populo alii religionis aut sufficientibus pastoribus jam provisio, illico sine ulteriore aliorum citatione, negandus est petentibus dictus consensus seu licentia Reiffenst. n. 50. Quòd si verò citra causam vel etiam non servatis servandis concedatur dicta licentia ædificandi monasteria, domus, residentias aliaque loca religiosa, pœna vel quasi pœna concedentium & ædificantium dictorum locorum sit nulla cum omnibus conducentibus ad illam, nullumque jus tribuat recipientibus aut extrucentibus illa ibi habitandi & manendi ob decretum irritans contentum in *cis. Bulla Gregor. XI. & Clem. VIII.* quæ etsi quoad hanc irritationem expresserit sola attentata post appellationem à sententia Episcopi, extenditur tamen quoque dicta attentatio ad facta ante appellationem vel nulla facta appellatione, ut cum Passerin. *l. c. n. 71.* Reiffenst. n. 56. prout patere ait ex cit. Bulla Urbani VIII. absolute & indistincte declarantis irritum & inane quidquid contra formam prædictarum constitutionum quovis prætextu vel causa fieri contigerit. Et quidem contra eas agentes Ordinarios locorum posse eosdem expellere & abigere statuit Urban.

VIII. nisi forte religiosi monasterium locumve alium religiosum à se ædificatum vel receptum tam diu possederint, ut præscriptioni sit locus. Reiffenst. n. 58. ubi etiam testatur à Sixto V. (cujus desuper Bullam per extensum legere licet apud Donatum *Tom. 1. r. 1. g. 12.* concessum Fratribus minoribus regularis observantiæ, ut possint loca quæcunque & qualitercunque recepta & acquisita licite & valide retinere, si illa ultra decem annos possederint; quin &, si infra decem annos (adeoque etiam per unum alterumve annum, ut Reiffenst.) possederint quietè, ut amplius desuper molestari nequeant; modò tamen in hoc posteriore casu illa acquisiverint cum licentia Ordinarii. De cætero Episcopo citra causam vel contra præscriptam formam in dictis constitutionibus præterquam quòd peccet mortaliter, utpote in materia violans constitutiones Pontificias graviter obligantes & nulliter agat, nulla alia pœna jure constituta reperitur.

Quæst. 998. Qualiter præsumantur adhibita solemnitates, causa sufficiens, consensus seu autoritas potentis concedere licentiam ædificandi novas Ecclesias.

R Esp. videri potest *g. 156. p. 1. mei fori benef.* etsi enim ibi agatur in specie de novorum Ecclesiarum ædificatione, in qua contingat dismembratio antiquæ, applicari tamen etiam ædificationi, in qua ea dismembratio non contingit; quin & ædificationi novorum monasteriorum.

CAPUT II.

De reparatione Ecclesiarum, earumque conversione in alias aut etiam in usus profanos.

Quæst. 999. A quibus & quorum sumptibus reparanda Ecclesia?

1. R Esp. primò: in reparatione Ecclesiæ vetustate aliove casu collapsæ, aut aliunde ruinosæ & deformatæ quoad reparationem illius, à quo & cujus sumptibus ea facienda, ante omnia attendenda consuetudo loci, ut cum communi Abb. *in c. 1. h. t. n. 3.* Barb. *in c. 1. § 4. h. t.* Pirh. *h. t. n. 14.* aut etiam statuta aut speciales conventiones, quæ ubi sunt, reparatio faciendi est de ipsis Ecclesiæ redditibus ab eo, qui curam horum habent. Et primò quidem de portione reddituum ad fabricam Ecclesiæ deputata Barb. *de off. § potest. Episc. alleg. 64. n. 1.* Lambertin. *de jurep. L. 3. q. 7. a. 2. n. 2. § 7.* Wiestn. *h. t. n. 42.* juxta *Can. decernimus 10. q. 1. & Can. unic. ibid. q. 3.* Et, si fabrica speciales redditus non habet, de aliis ejus redditibus, etiam qui congruæ rectoris, ubi Ecclesia parochialis est, aliorumve beneficiariorum in aliis Ecclesiis non curatis, sustentationi consuetoque cultui divino in iis peragendo supersunt. Lambert. *l. c. Ricc. in pr. cur. Neapol. p. 14. decis. 293.* Barb. *in c. de his. h. t. n. 3.* Comitol. *L. 1. respons. q. 82. n. 2.* quos citat & sequitur Wiestn. n. 43. item Pirh. *l. c.* juxta quod statuit *c. 1. §*

c. 4. h. t. innovante horum textuum dispositionem Tridentino *sess. 21. c. 7. de reform.* dum monet, Episcopos, ut Ecclesias parochiales collapsas refici & restaurari curent ex fructibus & proventibus quibuscunque ad easdem quomodocunque pertinentibus, quales etiam sunt quos Rector cæterique beneficiati intuitu earum percipiunt; quin etiam teneri Rectorem contribuere ad reparationem Ecclesiæ ex iis bonis & redditibus quæ ad decentem sustentationem status alias requiruntur, eò quòd necessitas Ecclesiæ præferenda sit statui parochi & alterius beneficiati, asserit Pirh. *l. c.* citato Barb. *in cit. c. de his. n. 3.* non tamen coguntur concurrere ad reparationem de patrimonialibus suis, etsi hæc sustentationi suæ sint superflua, ut cum Bellet. *disquisit. clerical. p. 1. de clerico debit. §. 14. n. 11.* Reiffenst. n. 14.

2. Resp. Secundò. quòd si Ecclesia in communi redditus nullos habeat, beneficiati quoque non nisi ad congruam sustentationem sui necessarios, es si quædam superflua habeant, hæc tamen ad reparationem insufficientia sunt, teneri patronos ex fundatione, constructione, donatione tales ad reparationem, saltem concurrentivè; eò quòd non tantum incumbat eis Ecclesiæ à se fundatæ cura exigens ejus conservationem & reparationem: Verum etiam qui percipiunt aliquos illius